

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

JĘZYK POLSKI ETAP LICEUM

Podstawa prawna:

Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.
(Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35, 64, 195, 668 i 1010)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

PROCEDURY WYSTAWIANIA OCEN W PRZEDMIOTOWYM SYSTEMIE OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Cele oceniania osiągnięć uczniów na lekcjach języka polskiego

Celem oceniania jest gromadzenie informacji na temat postępów ucznia w zakresie:

- znajomości dziedzictwa literackiego i kulturowego,
- rozumienia tradycji narodowej i europejskiej oraz rozpoznawania jej obecności we współczesnej literaturze,
- interpretacji dzieł literackich w różnych kontekstach,
- rozpoznawania i hierarchizowania wartości w omawianych dziełach literatury,
- orientacji ucznia w zjawiskach artystycznych we współczesnej kulturze i ich wartościowania.

Kolejne istotne elementy to częstotliwość oceniania i proporcje między ocenami za prace pisemne i za bardziej rozbudowane wypowiedzi ustne. Uczeń, z uwagi na wymagania stawiane przez współczesność, powinien być przygotowany do dłuższych, swobodnych i twórczych wypowiedzi ustnych. W ich ocenie można uwzględnić:

- pomysłowe, oryginalne opracowanie tematu;
- przejrzystość układu, kompozycję wypowiedzi;
- jasność i precyzję wyrażanych myśli;
- poprawność językową;
- bogactwo słownictwa;
- unikanie schematów i szablonów językowych;
- wystrzeganie się wyrazów i zwrotów modnych.

2. Wymagania edukacyjne z języka polskiego Ucznia obowiązuje:

- opanowanie wiadomości i umiejętności wskazanych w wymaganiach edukacyjnych z języka polskiego na poziomie podstawowym lub ponadpodstawowym,
- znajomość zagadnień historycznoliterackich oraz problemów związanych z omawianymi tekstami literackimi,
- znajomość pojęć z zakresu teorii literatury, filozofii, sztuki, pomocnych przy interpretacji tekstów literackich, wskazanych w opisie wymagań.

Wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dostosowuje się wymagania w następujący sposób:

- uczniowie mający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej zawierającą informację o dysgrafii, dysortografii lub dysleksji nie otrzymują oceny z dyktanda,
- przy ocenie wypowiedzi pisemnych ww. uczniów nauczyciel bierze pod uwagę przede wszystkim wartość merytoryczną wypowiedzi oraz formę językową,
- uczniowie z opinią o dysgrafii mogą oddawać prace pisemne w zapisie komputerowym.

3. Rodzaje aktywności ucznia podlegające ocenianiu

Przedmiotem oceniania są wiadomości, umiejętności oraz postawy ucznia na lekcjach języka polskiego, a zwłaszcza:

- prace klasowe obejmujące większy zakres omawianego materiału
- prace pisemne sprawdzające w różnej formie,
- wypowiedzi ustne,
- udział w dyskusji (waga argumentów, etyka i kultura wypowiedzi, dokumentowanie tez),
- praca ucznia na lekcji,
- prezentacje w klasie (referaty, recytacje, efekty własnych działań twórczych, projekty),
- praca w grupie, projekty,
- wykonywanie zadań domowych,
- wykonywanie dodatkowych zadań samodzielnie przez ucznia,
- konkursy przedmiotowe,

4. Sposoby sprawdzania postępów ucznia

W celu oceniania postępów ucznia stosuje się następujące sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności;

- a) prace klasowe (co najmniej dwie w semestrze spośród niżej wymienionych):
wypracowanie będące dłuższą samodzielną wypowiedzią o różnym charakterze, np. rozprawka, esej, wypowiedź interpretacyjna fragmentu utworu jako klucz do odczytania całości dzieła, sprawdzian wiadomości dotyczący problematyki omówionych tekstów literackich, wiedzy o epoce, test sprawdzający umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów literackich i nieliterackich, sprawdzian wiedzy o języku,
- b) pisemne prace domowe,
- c) wypowiedzi ustne na zadany temat dotyczące omawianych tekstów literackich, zjawisk kulturowych,

d) inne sposoby, np.:

- prace stylistyczne i notatki,
- referaty,
- prezentacje wyszukanych i opracowanych materiałów źródłowych,
- głos w dyskusji, recytacja utworów literackich i udział w przedstawieniach teatralnych organizowanych na terenie szkoły.

Ocenie podlegać będą również następujące formy prac pisemnych: recenzja, sprawozdanie, artykuł, polemika, komentarz, rozprawka, interpretacja tekstu kultury (przede wszystkim literackiego), reportaż, wywiad.

5. Przy ocenie testów przyjmuje się następującą skalę:

celujący 96 – 100%

bardzo dobry 86 - 95 %

dobry 70 - 85%

dostateczny 56 - 69%

dopuszczający 40 - 55 %

niedostateczny poniżej 40%

Szczegółowe kryteria oceny rozprawki, interpretacji utworu poetyckiego i czytania ze zrozumieniem (na poziomie podstawowym i rozszerzonym) dostępne są w wersji papierowej u nauczycieli prowadzących zajęcia z języka polskiego.

6. Warunki i tryb otrzymania wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych:

a) nauczyciel jest zobowiązany ustalić przewidywaną ocenę z przedmiotu na miesiąc przed klasyfikacją roczną

b) uczeń może starać się o podwyższenie przewidywanej rocznej oceny jeżeli spełnia warunki:

- systematycznie uczestniczył w zajęciach
- ewentualne nieobecności na lekcjach ma usprawiedliwione (minimum 80%)
- przystępował systematycznie do wszystkich form sprawdzania wiadomości w ciągu roku szkolnego w przewidzianych terminach wyznaczonych klasie

Nauczyciel ustala tryb, sposób i termin wykonania dodatkowych zadań w celu podwyższenia oceny rocznej ucznia.

7. Sposoby informowania uczniów:

a) na pierwszej godzinie lekcyjnej nauczyciel zapoznaje uczniów z PSO,

b) wymagania na poszczególne oceny udostępnione są wszystkim uczniom na stronie internetowej szkoły,

c) oceny są jawne (dla danego ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych), oparte o opracowane kryteria,

d) sprawdziany przechowywane są w szkole do końca danego roku szkolnego.

8. Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych i podnoszenia osiągnięć uczniów:

- a) uczeń może systematycznie, na bieżąco poprawić ocenę niedostateczną – zgodnie z WSO (praca klasowa w ciągu dwóch tygodni),
- b) w wyjątkowych przypadkach poprawianie może odbywać się za zgodą nauczyciela bezpośrednio przed wystawieniem oceny semestralnej, lub rocznej,
- c) w wyjątkowych przypadkach losowych uczeń może być zwolniony ze sprawdzianu, kartkówki, lub odpowiedzi ustnej,
- d) uczniowie mogą uzupełniać braki z przedmiotu w ramach konsultacji z nauczycielem,
- e) uczniowie mogą być nieprzygotowani 2 razy w semestrze (brak zeszytu przedmiotowego jest również uznawane jako nieprzygotowanie do lekcji), f) obowiązkiem każdego ucznia jest prowadzenie zeszytu przedmiotowego oraz posiadanie na lekcji podręcznika (może być jeden podręcznik na dwie osoby) .

9. Obniżenie wymagań edukacyjnych: W przypadku stwierdzonej dysleksji rozwojowej uczniowie na zajęciach z języka polskiego mogą:

- a) mieć wydłużony czas na sprawdzianach,
- b) nie muszą głośno czytać np. poleceń do zadań w klasie, aby nie stwarzać sytuacji stresujących dziecku,
- c) wymagania merytoryczne co do oceny pracy pisemnej są ogólne, takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne, np. jeśli nauczyciel nie może odczytać pracy ucznia (pismo mało czytelne), może poprosić go, aby uczynił to sam, lub odpytać ustnie z tego zakresu materiału,
- d) uczeń może pisać prace domowe (referat, wypracowanie) na komputerze, lub drukowanymi literami (dysgrafia),
- e) uczeń ma prawo do dłuższego oczekiwania na odpowiedź po zadanym pytaniu,
- f) uczeń ma prawo do uzyskania prostych wskazówek (1-2 kroki), oraz może poprosić by nauczyciel powtórzył pytanie w celu sprawdzenia, czy je dobrze zrozumiał,
- g) dziecko z dysortografią jest oceniane przede wszystkim na podstawie odpowiedzi ustnych, a jego prace pisemne ze względu na treść, kompozycję i styl. W stosunku do dzieci z dysfunkcjami należy: - stosować wiele pochwał jako czynnik motywujący, - nie porównywać wyników pracy dziecka z wynikami innych uczniów, z jego poprzednikami.

10. Wymagania na poszczególne oceny

Poziomy wymagań mają układ hierarchiczny. Uczeń powinien spełniać następujące wymogi:

Ocena celująca:

Uczeń:

- ma bogatą wiedzę i ponadprzeciętne umiejętności, którymi posługuje się w różnych trudnych sytuacjach problemowych;
- szczegółowo zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem trudny tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe i wyciąga wnioski;

- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
- bezbłędnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznym, filozoficznym i artystycznym;
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury i je ocenia;
- samodzielnie dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji wskazanego tekstu kultury;
- zna literaturę dotyczącą sztuki i wydarzeń kulturalnych, stosuje tę wiedzę w różnych sytuacjach problemowych;
- odnajduje i porównuje dane zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach, samodzielnie je interpretuje;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną, poznawczą, komunikacyjną i społeczną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej, stosując zróżnicowane formy wypowiedzi;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy i ich uzasadnienie;
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami, wyciąga wnioski;
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania;
- potrafi swoją wiedzą zainteresować innych;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji i na zajęciach pozaszkolnych.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w różnych sytuacjach problemowych;
- szczegółowo zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe i wyciąga wnioski;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
- sprawnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznym, filozoficznym i artystycznym;
- samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji określonego tekstu kultury;
- odszukuje i porównuje dane zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach, samodzielnie je interpretuje;
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury;
- samodzielnie ocenia wydarzenia kulturalne;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;

- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną, poznawczą, komunikacyjną i społeczną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy;
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji.

Ocena dobra:

Uczeń:

- ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w typowych sytuacjach;
- dobrze zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie;
- rozpoznaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz określa jego powiązania z kontekstem historycznym;
- samodzielnie dokonuje analizy wskazanego tekstu kultury;
- znajduje i porównuje informacje zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa podstawowe funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy;
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie.

Ocena dostateczna:

Uczeń:

- ma niepełną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie przeprowadza chociaż fragmentaryczną jego interpretację;
- wiąże elementarne fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe;
- selekcjonuje podstawowe wydarzenia literackie;
- przyporządkowuje wcześniej poznany tekst kultury (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) określonej epoce literackiej;
- odnajduje najważniejsze informacje zawarte w kilku źródłach pisanych, dokonuje ich wspólnej analizy porównawczej;

- wykorzystuje znalezione informacje;
- przeprowadza analizę źródeł informacji;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- dostrzega różne typy błędów językowych;
- przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu i potrafi go streścić;
- odróżnia fakty od opinii.

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- ma fragmentaryczną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- pobieżnie zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go z pomocą nauczyciela;
- rozpoznaje podstawowe związki przyczynowo-skutkowe;
- sytuuje w czasie i przestrzeni tylko najważniejsze wydarzenia literackie;
- rozpoznaje przybliżony czas powstania wskazanego tekstu kultury na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej;
- odszukuje najważniejsze informacje w źródle pisanym;
- wykorzystuje z pomocą nauczyciela znalezione informacje;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- dostrzega niektóre typy błędów językowych;
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje z pomocą nauczyciela teksty własne;
- aktywnie słucha wykładu i określa jego tematykę.

Ocena niedostateczna:

Uczeń:

- nie zdobył podstawowych wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej;
- nie interesuje się przebiegiem zajęć;
- nie uczestniczy w lekcji;
- opuszcza prace klasowe;
- nie przygotowuje zadań domowych.

11. Zasady oceniania uczniów:

- ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną ocen, oceny cząstkowe mają różną wagę,
- podstawą do klasyfikacji jest uzyskanie co najmniej czterech ocen cząstkowych z różnych rodzajów aktywności,
- uczeń może poprawić ocenę niedostateczną i dopuszczającą z jednej formy aktywności w terminie dwóch tygodni w wyznaczonym przez nauczyciela i za jego zgodą. Ocena z poprawy dopisywana jest za oceną uzyskaną poprzednio.

- d) umyślna nieobecność na lekcji, na której był przeprowadzony sprawdzian, powoduje wystawienie uczniowi oceny niedostatecznej,
- e) nieobecność usprawiedliwiona powoduje konieczność zaliczenia treści, których dotyczył sprawdzian, w terminie uzgodnionym z nauczycielem; niedotrzymanie ustalonego terminu zaliczenia powoduje również wystawienie uczniowi oceny niedostatecznej.
- f) do obowiązków ucznia należy: - oddawanie domowych prac pisemnych w określonym terminie - aktywna postawa na lekcjach, prezentowanie własnych wniosków - odpowiednia znajomość lektur, tekstów literackich
- g) 50% nieusprawiedliwionych nieobecności na lekcjach kwalifikuje ucznia do egzaminu klasyfikującego,
- h) termin sprawdzianu nauczyciel podaje z tygodniowym wyprzedzeniem,
- i) prace klasowe uczniów znajdują się w szkole i udostępniane są uczniom i rodzicom do wglądu.

Przy wystawianiu oceny końcowej powinny być uwzględnione następujące elementy:

- wiedza,
- umiejętności,
- aktywność,
- samodzielność,
- zaangażowanie,
- systematyczność.

Opracował zespół nauczycieli języka polskiego.